

EUSKALDUNAK NEURTUTA?

Nik ezetz esaten dot. Baina baleiteke egia izatea, gure Euskal gorputzari ikerketa sakon bat egin ez-gero.

Dan guztia uste-dot batzen dauela, izatearen azal-kuntzak edo edierazpenak. Or! agertzen dalako, nola! daukagun giza-barrena: "beterik Euskal arduraren elburuarekin, edo azal-apainketako itxura baten".

Orregaitik uste-dot, esaten daben antzera: "neurtuta gagozala".

Leenengo izaera indartsua da eta inundik iñora makurtzerik nai-ez dauana, indar aundiak izan-arren aurka, berezitasun osokoa dalako. Bigarrena barriz, aiziaren indarra naikoa aldebatetik bestera ibiltzeko, bota ez ba-dau egiten, ondo erpaturik dauelako.

Egin daigun ikerketa au-ba, gure lotsagizunezko ardurak eskatzen daukun-lez.

Lau zatitan banatuko dot azterketa-au, askenean ondorio baten bidez buru-auste oneri argitasuna emoteko.

- Oinarrizkoak izanda = a) Nortasuna
- b) Askatasuna

- Itxurazkoak izan ez-gero = a) arrokerizko nortasuna
- b) gaidunaren askatasuna

a) Nortasuna edo izatea da, ordezkari zako bizi-on baten bidez elburutzen dana gizon/emakume'en artean, eta goragoko ekintzan elburu nagusi-lez, erriaren nortasuna.

Orrek esan nai dau, gizon/emakume eta erria ren nortasuna bete egiten daben zertzelada guztiak, bikain ordainduta izan bear dirala bizitz onetan, izateko.

Sabinok, Arantzadi'ri 1901'an idazten dautson ezkutitzan, argi esaten dautso zein zan nekerik aundiena: "onetaz edo endaren gora-beran azterketa egiten asten nazenean, au bajoakula aitzen dot, eta bajoaku asi dogun gizaldia amaitu orduko". "Baserritarrak geiegi daki Euskereak ez dautsela ezertarako be balio seme/alabai". Zuzen-bide bakarra ba, lantokiak sortuaz da, baserriak erosi, lagun-arteko ontzigintzari eutsi, langintzako eta trebetasuneko elkarrekin antolatu, anai-arteko ongilleak eta arrantzeleentzako elkartasunak, nekazaritzako, abel-azikerarako, ibilbideak zabaldu eta jabetuz..., bizitzan, eskutarteko guztiak, Euskerea zeo-zertarako balio dagian; nai-ta naiezkoa izan daitela artukuzuna eukitea".

Or ba, zergaitik diran zertzelada guztiak izatezko nortasuna beteten dabenak. Danak!, gorputzarenak ere-bai, ata] txikerrena ere sartzen dalako izatezko kopuruan.

Emen baten-batek (etsaiak batez-be) esango dau: "ori endakeria da", edo "urrundik-be ez da egia ori".

Ludi onen gizatasunak, oraindiño zentzunezko erabagi aundiak artu bear ditualako, eta orreik, or diran artean bete bearrezkoak diralako. Orregaitik gaur, Nortasunezko garaia dira, Jainkoa'ren legeak agintzen daukun-lez; Ludi onen ardurak, Nortasun bakoitzak berezitasunezko burutakizun (conceptos) guztien artean beteten dabezelako; gai ontako sasi-jainkotasuna alboratuz, Ludi onen gizon/emakumei aukera bardiña emoteko Beren legeak eskatzen dauzkuen-lez. Ez da bide ona, gaur sortzen dana, sasi-jainkotasunarenako dalako, gauza guztiak esku gutxitan egoteaz. Ludi onen gisan, larritasun aundia dago ainbeste diru-goseko jokuan jolasteko. (Espainako jaurkintza, aldan guztian dabiltz zirikatzan, Euskaldunak bear daben arrazoizko gauzak geldi-erazteko, gu, ia aspertzen garan, eurok irabazle agertzeko. Amets-ori ez dabe lortuko).

Orregaitik zaindu bear dogu ainbeste etsaien aurka gure izaera berezia, eta esaten bada-be gu endakerietan gabiltzala RH'rekin, salatu! faziztak diralako orrek gauzak esaten dabezanak; guk beti esan doguna dala: "Berezitasun ori Euskalerrian aundia izateagaitik, eta artera etorri diran arrotzak, euren berezitasunak itxi-arren, oraindino geien daukana Euskalerria dala".

Eta guzti-ori, Erri-bat, bai zaarrena be European, garala etsaiari esateko. Giza-iztia (Antropologia) ikas-kundearen fruitua dala, eta giza-izti fisikatik geien, giza ren zertzelada guztien azterketa egiteko, berezitasunak lortzeko eta jakiteko nortasunen ez-berdintasunak zergaitik diran.

"Maketoa" itza ere, ez dala guria, guk ez dogulako asmatu sekula! alangoko itzik. Santander'en asmatu zala itz-ori, gaztelarren kaia izan zalako, atzerrira itsasotik urteteko, eta an geratzen ziran gaztelarrak, ez ziren konpontzen bertakoakin, ortik! izen gaizto-ori. Orain be deitzen dautsie gaztelarrai izen gaizto orregaz Torrelabegan. (Aita Mauro'en ikerketatik neuri esanda).

b) Askatasuna lortzeko jaiotzen gara Ludi onetan. Baiña zer da askatasuna lotuta ba-gaude nai-ta nai-ez lur onetan zutunik erakar-indar edo astun-indarrarekin? (fuerza de gravedad)

Ori da itauna, beartuta gaudelako. Erantzuna erreza da, giza guztiak bardinak jaiotzen garalako Ludi onen fisikotasunera eta gelditu ezinezkoen bizitzara. Ortik! jaiotzen jakuz egin bearrak, eta ez edozelan eginda, gauza bakotzak era berezia daukielako euren eginkizunetan. Gai-au danontzat bardiña izanda egin bear berezietan, or! non jaiotzen jakun ardurea. Errezago orduan ulertzea: "danok ardura bardinekin jaiotzen garala", izaera berezitasunekin zaintzeko.

Askatasuna orduan, zenbaketa-bateko erabide baten argitu ez-gero izango litzake: "Askatasuna ren ardura jaiokeran emoten dauskun eskubidea, gauzak lotsagizun guztiaz egiteko, danok daukagun azpiko bardintanagaz".

Gizon/emakume eta gauzak, gogamenak (conceptos) baiño ez diran lez.... bakotzari berea emotea baiño ez!, bere bete-bearrezko ardurak lotsagizun guztiaz bete egin-bear dabezelako.

Lege orrekin jaiotzen gara Ludi ontara, eta lege-ori Jainkoa'rena izanda "ez dago nork" or inoren mezede edo giza maimenik izateko, nai koroi edo izkillu asko euki-arren. Ortik aurrera, dan guztia indarkeria dalako.

ITXURAZKOAK IZAN EZ-GERO:

a) Arrokerizko nortasunean, edo giza-arteko norkerietan ibili ez-gero, arrotasunezko andikeri jokuan sartuta gabiltzala esan nai-dau orrek, umeen jokuen antzera. Eta egia da goitik begitzen ba-dautsagu, gu etxuragabetu egiten gaituan jantzi politakaz, umien edo ulermen-bako joko oneri, itxura aundiak emoteko.

Orregaitik gabiltz xautzailetasunezko jokuan sartuta edo ez-jakintzako bizi bat on-artuta: ardura bereziakaz Jainkoa izurratu naian, gai-Ludi ontan sasi-jainkoak izateko. Bildur aundi emoten dauzkulako, bear diran ikerketak Jainkoa'ren Lege bidetik eroateak alde-betetik, eta beste aldetik mozkortzen garalako, gaiari ataraten dautsagun on-mozkin guztiakaz zentzunez bizi al izateko. Aldenduten doguz gure gogoak ondo beteta egon daitezcan, orko bidetik inoiz betetan ez diranak, urren-eguneko goizean gosez beterik itzartzen garalako, gaiari ataraten dautsagun on-mozkin guztiakaz zentzunez bizi al izateko. Aldenduten doguz gure gogoak ondo beteta egon daitezcan, orko bidetik inoiz betetan ez diranak. urren-eguneko goizean gosez beterik itzartzen garalako. eta eriotzea agertzen dalako bakotzaren bizi-bide onen amaieran gazte edo zaartuta. Or! nun joaten garan JAINKOA'ren gana BEREN agindua bete barik. eta ziur gisa. etxea, erria larritasun aundi baten itxita, "NORTASUNIK GABE".

Gazteak, ez dabe madarikatuko gure ardurabako egikuntza, eta etsaiak orren joko-era gaitik jakinean sartzen dautsiezan ziri-pozoitsuak erriak iraun ez-dagian ba!! Bereala urten bear dogu zulo ortatik.

Arrokerizko Nortasuna. ez da ardurak zentzuz betetan dauzana; orregaitik utsean geratzen dira, ez diralako kontuan eukiten, balio-bako gauzak diralako. Alde-rantsiz bai! okerkeri galantak.

b) Gaidunaren askatasuna, amets ustela da, gala ez dalako nor. Ez dauka bizirik, JAINKOA ren agindua bete baiño ez dabelako egiten beartuta egoteagaitik, gure gorputza eta janaria izateko; borondaterik ez daukalako; arimarik ez daukalako: beartutako ARIMA'k, gu! gizon/emakumeak garalako.

Baiña badauka indarra bail, norkerian edo buruzalekerian sartzen gaitualako. Bere indarraren diztira, gure Arimaren antolamenduko ardurak, nastu edo nas-piltzeko izugarrizko deia egiten dauskulako, larritasun aundietan sartzen gaitu: leenengo, emoten dautsagun balioa antolamendu berezi-bat lortzeko, norgeiago batu edo euki, arrokeriz eta gai pozez bizitzeko, eziñ ikusiak sortuz. Bigarren: antolamendu berezi-bat bear dogulako, danon ardurak eta gose bereziak asetzeko neurri egoki baten, lapurketara bultzatzen gaitu; eta lapurketa orreek, begitu noraiño eltzen diran, lurraldeak eta emakume/gizonak, euren borondatearen aurka menperatuta eukiteko.

Len, burutakizunaren (conceptos) berezitasuna aipatu dogu: ez dago bat! lapurketaren gaizkapenetik askatzen dana.

Ori da, gaiak emoten dauskun askatasuna?: "Ori, gaiaren giltzapean egotea da!, gaiaren morroi!".

Orregaitik konturatu bear gara, gaia itsua dalako, gure Arimaren zeregiña beren antolamendua dala, JAINKOA ren agindua beteteko. Or! askatasunaren jokoa, Ludi onetan poza ta pakean kokatzen gaituna; eta eriotzea eltzen danean istripuz edo indarra amaitu jakolako gure gorputz-burdi oneri, irabazi dogulako gai ontan, askatasun guztiaz BERE aurrean agertu gaitzan.

Gizaren askatasuna ba! ordezkartzeko bizi berezi on-bat da, gaiak eragin bardiña daukalako gizardietan zear.

ONDORIOA

Lan ontan esan-gura izan dotena leenengo eta beñ, nolako arazoak diran sortzen jakozanak gure giza-bizitzari lur onetan. Kontuan eukiteko, danon arriskuak edo gal-bideak bardinak dirala.

Gaur-arte eta gaur egun egin diran eta egiten diran izugarrizko lapurketak erritar eta erriari, beti! esputaren indarrak izan dira eta dira, bestela, begitu baiño ez da bear gure erriaren edestiari eta gaur egunean Espaiña-ko gudalostearen keñadurari. Gaur, arrazoizko jakitasunaren buruz, beste goi-mailla baten gaudelako, espataren indarrak joko-kanpo geratu dira. Orregaitik guztiau ikusita, begitu daigun nolako jokoa bear dauan gure erriaren askatasunak, eta nola neurtzen gaitun Euskaldunak.

Euskalerrriak, bere bizi luzean erri-lez jaio zanetik gaur arte, beti! askatasuna edo erri-agintea (democracia) gogoan euki dau elburu-lez, bere berezitasunak alan beartu ebalako leenengo elkartea sortu zanetik. Orregaitik daki ainbeste askatasunaren gora-beran, eta orregaitik bere indar guztiaz eutsi gura dautso bere sinismenari. Au da ziurtatzen dauana, gure jakintsu artean sortu diran zalantzak agertzeko: Euskalerrrian, zazpi lurraldean izkuntza Euskara ba-da, lurralde bako-

EUSKALDUNAK

tzaren Euskara izkuntza berezi-bat dala, ez dirala euskalkiak, eta baliteke arrazoa izatea, Euskalerrria berezitasunezko elkargo edo antolamendutik (pacto) sortu zala. Orregaitik gaur egunean eutsi egiten dautso leenengo sinismenari, JAINKOA ren LEGEAK bultzatu egiten gaitualako. Elburu lez? Dana dala, orren bidea daroagu arrazoiaren bidez, ez! indarkerien bidez.

Beste gauza-bat dira, zortzireun urteko erri gazte auek (nai asmakizuna Godoakandik etorri arren), Espainaren antzera, ezer'etik erri aundiak izan gura dabenak, sasi-jainko edo kaizar-zale izanda aginduan, beste erri bereziak diran'en eriotzagaz. Eta orretarako ez dago beste biderik euren elburuak lortzeko, aurrera egitea, jaio ziran egitamu-saio'rekin: lapurketa, erio-tzea, guzurra, eta abar. Au-da, JAINKOA k ipini gaitun LEGE BEREZIEN aurkako eritziakin.

Olan jaio ziren, eta olan irauin egiten dabe gaur egunean. Euskalerrriko seme/alabak, iñundik iñora ez dira jauzi bear curen jokoan, guzurra eta amarrukerian, orko bidetik eurok maisuak diralako, eta joku ori bear dabelako, berezitasunezko arrazoa zalantzan ezartze-ko, bitartean, indarrarekin al ba dira irabazteko.

Gaiñera jakinda, Ludi onen mailla aundiko ulermenean, baietza emon dautzoela ERRI-AGINTEARI.

Biotzeko min aundia emoten dabe, daukaguzan gazte espetxeratuak, eta alegindu bear gara, dagozan lekuetatik etxera ekarteko len bait-len. Baiña ziur, gure gaur eguneko alegiñak, ez dirala eriotzak, guzurrak eta abar, euren joko dalako. Eta ortik, neurtuak izaten garalako; bai! curen indarra aundiagoa dalako.

Cure borroka, giza-barrena osatuaz da SABINOK esaten euskun-lez, arrazoiak jokatu bear dalako gaur, EUSKAL NORTASUNA ikusi dagien beste erri guztiak.

Eta ziur esango dabela OR!! EUSKALERRIA.

Arrazoa gudan dago, eta zintzo jokatzen ba-dogu, benetan irabazita daukagu.

Gora euskalerrria! !

ATUTXA'tar Paul
Zornotzan 2.000' ko apirillan 22'an

SALABERRI ERTILARI

Zatoz argia nire itzera
jaun aundia aitatzeko
Aramaixoko lora ederrak
lurra argitzen dabelako,
Euskalerrriko lurralde ederra
egiz da zorioneko
mendi ta zelai guztiz da bikain
eguzkiaren begiko.

Edu ortako bazter zorian
agertzen dira loreak
batzuk zuriak usain gozoaz
gorriak ban-iz besteak,
danen artean baratz aundia
osotzen dabe maiteak
zoragarritzko ikuspegia
aidetuz gero erleak.

Ararnaiona, Aramaiona!
zentzundun giza abia
zerutik dator goi eskar ona
ta biotzen maitasuna,
izarrak izar goratzen dabe
gizadiaren almena
baserri eder zoragarriei
opalduz argitasuna.

Ez naz arritzen, poztu eiten naz
ainbeste toreen artean
giza seme bat agertuagaz
Aramioko etxean,
danak barreka maitasun pozez
izartxoaren aurrean
a zan bai poza egiazkoa
Salaberritarrencan.

Geroztik beti gurentzen joian
giza lorea zelaian
ertilaria gora ta gora
Aramaioko etxian,
txoriak kanta, zugatzak adi
eguzkiaren azpian
aurrera, beti, urretzen doa
ertilaria bidian.

Gaialagunean gorengo
agertzen da soiñulari
maisuen maisu eginda dago
abesbatzen zuzendari,
Aramaiotar aundia zara
Euskalerrriko agiri
gora ta gora ots dagoigun
gizon ertilariari.

PAULIN

BIZKAITARRAI BIZKAIERAZ
